

B- SALGI EPİTELİ -1

Bazı epitel hücreleri bir takım maddeleri sentezleyip hücre dışına bırakırlar. Bu faaliyeti yapan hücre veya hücre gruplarına BEZ denir. Bezlerin sentezleyip hücre dışına bıraktıkları maddelere salgı denir. Bezlerin salgıladığı materyal değişik kimyasal özelliğe sahiptir. Örneğin pankreas hücreleri protein yapısında, böbrek üstü ve yağ bezleri yağ yapısında, tükürük bezleri karbonhidrat yapısında salgı yaparlar

Bez epitelinin sınıflandırılması şu şekildedir;

1- Hücre Sayısına Göre Bez Epiteli:

a- Tek Hücreli Bez Epiteli : Örnek olarak goblet (kadeh) hücresi verilebilir. Bu hücre, epitel hücreleri arasında yer alır. Örneğin barsaklardaki tek tabakalı silsiz silindirik epitel hücrelerinin arasında ve trakede bulunan yalancı çok tabakalı silli silindirik epitel tabakasında goblet hücrelerine sıkça rastlanır. Goblet hücresi glikoprotein yapısında olan mukus maddesini salgılar.

b- Çok Hücreli Bez Epiteli: Birden fazla hücrenin bir arada bulunduğu epiteldir. Pankreas, tükürük bezleri yağ bezi, ter bezi ve tiroid örnek verilebilir. Ayrıca seröz bez mukoz bez de çok hücreli bir epiteldir. Seröz veya mukoz bezlerin oluşturduğu bez birimine **korpus glandula** denir.

2- Epitel Dokusu İle İlişisine Göre Bez Epiteli:

a- Endoepitelyal Bezler: Epitel dokusunun içinde yer alan bezlerdir.
Örnek: Goblet hücresi.

b- Eksoepitelyal Bezler: Epitel dokunun dışında yer alan bezlerdir.
Örnek: Tükürük bezleri, seröz, mukoz ve sero-mukoz bezler.

3- Salgılarının Fiziksel ve Kimyasal Özelliklerine Göre Bez Epiteli:

a- Seröz Bezler:

Bu tip bezler salgılarını bir lümen boşaltırlar. Salgılarının fiziksel özelliği sulu ve akışkan olmasıdır. O nedenle seröz bezlerin lümeni dardır. Salgıları kimyasal olarak protein yapısındadır. Salgı hücrede zimojen granülleri şeklinde birikir. Hücrelerin sitoplazmasında bolca granül bulunur. Çekirdekleri hücrenin ortasındadır. Seröz bezler tükürük bezlerinde, dilde, pankreasta ve trakede görülür.

b- Mukoz Bezler:

Salgıları fiziksel olarak koyu ve akışkandır. O nedenle seröz bezlere nazaran lümenleri daha geniştir. Salgıları kimyasal olarak glikoprotein yapısındadır. Hücrelerin çekirdekleri oldukça yassıdır ve kaideye yakındır. Sitoplazmalarındaki granüller seröz bezlere nazaran ışık mikroskopunda daha az görülür. Çünkü Hematoksilin-Eosinle boyama yapıldığında seröz bezler boyandıkları halde mukoz bezler boyanmazlar. Mukoz bezler dilde, tükürük bezlerinde ve trakede görülür.

c- Sero-Mukoz Bezler:

Seroz ve mukoz bezlerin bir arada bulunduğu bezlerdir. Genellikle seröz bezler dış tarafta; mukoz bezler iç tarafta yer alır. Bu bezler daha çok çene altı tükürük bezlerinde ve trakede görülür.

Konu: Bez Epiteli (Seröz bez, Mukoz bez, Sero-mukoz bez)

Preparat: Dil (Seröz bez, Mukoz bez),

Trake (Seröz bez, Mukoz bez, Sero-mukoz bez),

Çene altı tükürük bezi (Sero-mukoz bez)

Bulunduğu yer: Dilde epidermisin altında, Trakede Lamina proparia tabakasında

4- Morfolojilerine Göre Bez Epiteli: İkiye ayrılırlar: a- Basit Bezler b- Bileşik Bezler

a- Basit Bezler

1- Tüp şeklindeki bezler

a- Basit tüp şeklinde bez (örnek: ter bezi)

b- Büküntülü tüp şeklinde bez (örnek: ter bezleri)

c- Dallı tüp şeklinde bez (örnek: mide bezleri)

2- Alveol şeklinde bezler: Derinin yağ bezleri

b- Bileşik bezler

1- Bileşik tüp şeklinde bez: Böbrek, testis ve midenin fundus bölgesi

2- Bileşik tübülo-alveol bezler: Büyük tükürük bezleri, süt bezleri, prostat, pankreas.

3- Bileşik alveolar bezler: Akciğerler.

Konu: Basit büküntülü tüp şeklinde bez. Örnek: Ter bezi

Preparat: İnsan derisi

Bulunduğu yer: Derinin dermis tabakasında bağ dokusu içinde